

~~11-58~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.
11-58
SIGNAT. clvccccxiii.

DECANUS,
SENIOR, ET RELIQUI
FACULTATIS PHILOSO-
PHICÆ PROFESSORES
PUBLICI

*Philosophiæ studia vel tractantibus, vel adjuvanti-
bus privatim docendo*

S. P. D.

WITTENBERGÆ,
Typis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.
ANNO M. DC. LXXIX.

*Anno Christi MDC. LXXXII die 23. Febr.
Decano Spectabili Viro Nobilissimo: Excellente, Amplissimo,
D. CHRISTIANO DONATI Log. &
Metaph. P. P. in numerum Magistrorum Le-
gentium sum receptus Georgij Michaelis
Hungary. Sit Nomen Domini benedictum
qui Veritatem suam seruat & diligentibus
se etiam triste exilium in bonum convertat
ut sit auspicio ad Altona, ille perro sit Dey meo Amen!*

Vi in hanc Academiam veniebant olim novitii studiorum, iis apponi fermè ex nostro Ordine custodes quasi ac monitores solebant, qui vitam ipsorum studiaque inspicerent ac gubernarent. Quod institutum quantas utilitates attulit, cum observaretur; tanta post consecuta incommoda sunt, cum exolevisset. Pauci callent ab se, quid faciendum sit. Multos consortia prava corrumpunt, utcunque recta indole natos. Jam ordinem studiorum quotusquisque tenet? Alius necessaria negligit, in non necessariis occupatur. Sunt qui in parte perpetuò hærent; quam nec negligere, & totum debebant tenere. Invenitur & istud genus, qui sine cortice natate se posse existiment: & sibi metipsum discipuli juxta sint & doctores. Quibus omnibus caveri possit, si sint, quos in consilium adhibeant discentes, & cum jam adhibuerint, auscultent. Nunc cum sibi quisque & relinqvatur & sapiat; sanè paucissimi officium faciunt. Et inde est, quòd auditoria fiant solitudines, & rari ad eruditionem aspirent, quæ solida sit, & quiddam eximii promittere publico queat. De cæteris Facultatibus nihil attinet dicere. Ad nostram quod est; nunquam instituuntur Candidatorum Magisterii examina, quin id abundè experiamur. Ita enim respondetur à non paucis, ut facile constet, inania potiùs & obliuiscenda; quàm necessaria, & quæ in usu

usu sunt, didicisse. Cæterum rectè semper admove-
tur morbis manus; licet non semper feliciter & cum suc-
cessu. Quare cum incumbat nobis, videre, ne quid res
Philosophica detrimenti patiatur; atque cavere adeò,
ne & impediatur commodi publici ratio, & dignitas Ma-
gistrorum evilescat; in medium consulimus, quâ ratio-
ne sisti hæc labe, & in utrumque provideri rectè queat.
Ac est persuasum nobis penitus, hoc maximè fonte ma-
nare malum, **QVOD NEGLIGUNTUR LECTIO-**
NES PUBLICÆ; PRIVATÆ HAUD RARO PERPE-
RAM INSTITUUNTUR. Nam multa quotidiè com-
mitti constat contra sancita legum; & quæ prudenter
majores summoque consilio circa eas constituerunt.
Quibus ut nihil neque utilius est, nec necessarium ma-
gis, ita cum primis vindicanda in lucem ac usum denuò,
atque idcirco descripta typis promulganda omnibus, quò
notiora fierent, nec locus esset obtentui, qui peti ab
ignorantia aliqua posset, in præsentis sunt visa. Præde-
cessorum nostrorum exemplo, qui ante hos LXX. annos
eadem ita publicarunt. Quibus ut sua iterum consti-
tuatur autoritas ac vis, privatos Lectores omnes mone-
mus, ut ad. XVII. Jul. H. IX. in ædibus Decani conve-
niant, tum ut rationes reddant de administratis parti-
bus; tum ut moneantur de iis paulò uberius, quæ maxi-
mè illis tenenda deinceps & observanda fuerint. Ad
publicas autem lectiones quod attinet, invitare quem-
que ad illas frequentandas debebat, tum utilitas insignis
Philosophiæ atque præstantia, quæ per se manifesta est,
nec ullo verborum patrocinio indiget, tum si quis consi-
deret, quantum possit præceptoris vox; & quantum in-
ter sit veterano magistro, & qui subactus multo usu sit,
A 2
eoque

eoque iudicio magis polleat, quam eo uti, in quo hæc omnia desiderantur. Sed quoniam nihil horum magnoperè attendere nostri sponte volunt, quædam quasi admovendæ machinæ sunt, quibus, quod impetrari aliàs haud potest, obtineatur. Constituimus igitur sanximusque, *ne quis deinceps petiturus honores Magisterii, admittatur ad Examina, nisi qui rebus idoneis docuerit ante, ac demonstrârit, se Professores Philosophicos aut omnes ordine, aut maximam partem audivisse, atque sic absolvisse disciplinarum orbem: aut sanè præcipuas cum Linguis atque Mathematicis, quod leges exigunt, diligentius paullo excoluisse.* Indignum quippe est, audire quem velle Philosophiæ Magistrum; qui in paucissimis partibus huic incubuerit, quam totam debebat tenere, mediocriter licet, & ut nullius planè disciplinæ sit rudis. Quod cum & à Serenissimo ELECTORE PRINCIPE, Domino ac Nutritio nostro clementissimo sit confirmatum, & in aliis Academiis obtineat, & à prudentibus probatum constet: nemo, putamus, periculosæ cujusdam novitatis nos accusabit. Non temerè quidem migranda consuetudo vetus est: sed si cum utilitate insigni ea res conjuncta sit, religioni haud esse debet, vel tollere etiam vetera, ut nova & meliora surrogentur. Nam usitatis jam olim adjicere aliquid, quod emolumento sit, tam extra omnem reprehensionem positum semper fuit, ut laude etiam dignum haberetur. Sed hoc de nostris tantum decretum volui-

luimus, non illis, qui peregrè ad Nos veniunt, gradus
hujus perendi causâ. Quibus tamen ipsis quoque non
temerè antè patebit accessus, nisi probaverint, in iis,
in quibus vixerunt hæcenus, aut jam nunc vivunt,
Academiis, Auditoriis Philosophicis sedulò inter-
fuisse, atque sic comparasse eam doctrinam ac erudi-
tionem, quæ digna publico testimonio tituloque videat-
ur. Cætera quæ hæc sunt perperam, & deterrere non
paucos à petendo gradu hæcenus consueverunt, suo
curabimus tempore, ut emendentur, quantum potest,
ac removeantur. Nam in utroque satisfaciendum
officio est, videndumque, ut ad indignos ne veniant præ-
mia, quæ debebantur merentibus; & ne quid sit, quod
horum conatus remorari possit. Nunc autem de eo
Vos admonere oportuit, de quo præcipuè cogitandum,
ac primò. Quò norint maturè, quas sibi implendas
partes habeant, qui aspirare ad nostros honores dein-
ceps velint. Deum precamur, ut instituti hoc genus
salutare sit literis feliciterque eveniat; egregiaque stu-
dia è situ & squalore vindicentur, nec non ad priscam
felicitem efflorescant iterum, & fructus uberrimos
in omnes Reipubl. partes diffundant ac spargant. Ad
tollendos autem abusos, qui in exercitia disputatio-
num publicarum, nec non collegiorum privatorum
irrepperant, HÆ LEGES communi omnium Philo-
sophiæ Professorum consensu, jam olim latæ, & au-
ctæ nunc alicubi, sancitæ fuerunt. P. P. Do-
minicâ IV. à Festo TRINITAT.
anno c l o l o c LXXIX.

A 3

LEGES

LEGES DOCENTIUM.

1. *Qui in Facultate nostra legere, & docere voluerint, Artium liberalium sint Magistri, & quidem ante annum, vel ad minimum ejus dimidium promoti: quique, eruditionis suae specimen per publicam Disputationem, sub Professore habitam, ediderint.*
2. *Isti nomina sua edant apud Decanum, qui eos in Matriculam Facultatis ordine inscribet.*
3. *Magistros vero Facultatis nostrae, Matricula non inscriptos, hic legere, regere aut disputare, Studiosos quoque, tales audire, interdicto Electorali jam olim prohibitum est.*
4. *Magistros quoque privatim legentes decet bonum Facultatis pro virili procurare, eandem domi legendo, vel disputando adjuvare, Disputationes ordinarias visitare, & publice quoque disputare.*
5. *Hanc in rem, quilibet Decanorum omnes Magistros privatim legentes sub initium sui Decanatus semel convocabit.*
6. *Convocati Magistri eligant lectiones & exercitia, eò semestri instituenda, & Facultatis de iisdem audiant judicium: nam citra hujus consensum nemo quicquam interpretari, vel legere debet, sub poenâ, si secus actum fuerit, duorum Imperialium.*
7. *Cum primis autem Decanum & Professore ejus Scientiæ, in quamque Lectionem, quotiescunque ea suscipitur, consentire necessum est. Quare nulla planè significatio ullius exercitii privati fieri debet, nisi ab hisce impetretur venia, & Decanus cum Professore ejus Scientiæ, id sub notatione nominis sui, ad programma restetur.*
8. *Electio exercitiorum privatorum discretè instituatur, ut diversi diversa seligant, & pleræque Philosophiæ partes eodem tempore praelegantur.*
9. *Legantur autem privatim iidem Auctores, qui publicè prælegi solent; attamen per vices, ne ea, quæ actu publicè leguntur, eodem tempore à privatis lectoribus proponantur.*
10. *Quoniam exitiosum est communibus studiis, imperitam adolescentiam ab Auditoriis publicis, in quibus Viri, tum SERENISSI-*

MI

MI ELECTORIS SAXONIÆ, tum Senatûs Academici iudicio probati docent, abduci, sedulò caveant privati lectores, ne horas lectionibus publicis destinatas occupent, sub Pœnâ in antiquis Legibus expressâ, duorum Imperialium.

11. Ad Exercitia autem domestica vacant usq; ad septimam matutinam omnes, item à decimâ ad primam meridianam omnes; nec non à quintâ vespertinâ reliquæ. Mercurii deniq; dies & Sabbathi, præter horas, quibus sacræ haberi solent conciones.
12. Nemo legat vellicatim, aut saltuatim, aut suas collectitias meditationes ad calamum discentium diçitet.
13. In Legendo quilibet ita versetur, ut non nisi consona doctrinâ publicæ adstruat: & à novandî studio sibi omninò temperet.

II.

LEGES DISPUTANTIUM.

1. Qui non tantum legere privatim, sed disputare insuper voluerit, non temerè sibi Præsidis partes sumat, nisi ante satis fuerit in hâc palestrâ, tam opponendo, quàm respondendo, spectatus, & post Magistri titulum, sub Præsidio Professoris Publici in hâc Academiâ, vel Adjuncti, semel atq; iterum Respondentis locum cum laude defenderit.
2. Has partes qui primò omnium tentare velit, non alterius Professionis eligat materiam, quàm de quâ antea publicè responderit sub Professore.
3. Priusquam Disputatio publicè proponatur, Decano & Professore illius Scientiæ, unde Disputatio desumta, octiduo ante exhibeatur, atq; in geminis quidem exemplis, additâ inscriptione, ne litera quidem aut syllabâ inter se discrepantibus: ut alterum retineat Censor, provocare quò possit, si super negotiò aliquò, quod eò pertineat, quid controversiâ fortè inciderit.
4. Argumenta Disputationum non sint miscellanea, sed ad illustrandam unam aliquam doctrinæ Philosophicæ partem accommodata.

5. Aliena

5. *Aliena non admisceantur, & extra Philosophicas metas sita: quæ cum latissimè pateant, necesse non est, aliarum Facultatum invadere controversias, aut eò Disputationem abripere.*
6. *Corollaria vel nulla sint, vel paucissima: eaq; ab argumento Disputationis non prorsus aliena, affirmata insuper, vel negata.*
7. *In allegandis Auctorum testimoniis delectus adhibeatur; nec minus modestia, in dissensu cum primis. nam à preposteris audaculisq; censuris abstinendum maximè est.*
8. *Quod gravissimis rationibus ducti Publici Professores quandoc; faciunt, id imitandum sibi Magistrorum quilibet protinus haud putet. Neq; enim decent eadem omnes, nec licent omnibus omnia.*
9. *Thesum, in disputationem exhibitarum, numerus pagellas IIX. à Collegio liberaliter concessas, non excedat.*
10. *Habeantur Disputationes Philosophicæ diebus Mercurii & Saturni, & inchoentur horâ VIII. antemeridianâ, & II. pomeridianâ; finiuntur verò horâ XI. & V. Tardiùs adveniens finiensve, in Fiscum Facultatis imperialem solvere teneatur.*
11. *Theses privatarum Disputationum typis neutiquam mendantur, nisi è Professorum numero sit, qui præsideat.*
12. *Si responsio aliqua vel oppositio displicuerit, liceat Decano, vel Professori præsentis, juventutis erudiendæ causâ, amanter interfari. Neq; enim vel Opponens Præsidentem, aut Respondentem, vel Præses, aut Respondens Opponentem verbis afficiat derisoriiis, improbris ac injuriis quibuscunq; sed cum modestiâ, & tranquillitate uterq; tueatur partes suas.*
13. *Summatim, sint Disputationes omnes sinceræ, amicæ, non clamorose, aut odiosæ: magis ad eruendam veritatem, quàm inanem gloriam aucupandam accommodatæ.*
14. *In negligentias & excessûs Magistrorum legentium Decanus animadvertet, & eadem corrigit: Rebelles autem, cum consensu Facultatis, eò usq; à Lectione suspendet, donec satisfecerint.*

Ung. VI 58 (10)

ULB Halle 3
002 686 287

Sb,

VD17
Sep. 2000 Pd.

42

ANUS, RELIQVI HILOSO- ESSORES

CI
ibus, vel adjuvanti-
cendo

I, Acad. Typogr.
XIX.

XII die 23. Febr.
obitissimo. Eger. Math. Amst. Hoffo,
K. A. P. I. Log. &
in Magistrorum Le.
ung. M. d. d. d.
in Domini benedictum
eat & diligentibus
in bonum unmitat
ille perro fit Ory my Amen!

